

COĞRAFYA ÖĞRETMENLERİNİN GÖRÜŞLERİNE GÖRE DERS DENETİMİNDE EĞİTİM MÜFETTİŞLERİNİN ÖĞRETMENE İLİŞKİN YAKLAŞIMLARI

APPROACHES OF EDUCATION INSPECTORS TOWARDS TEACHERS IN SCHOOL INSPECTIONS ACCORDING TO THE OPINIONS OF GEOGRAPHY TEACHERS

Arş. Gör. Uzm. Gülçe DÜZEY

Lefke Avrupa Üniversitesi Dr Fazıl Küçük Eğitim Fakültesi, Lefke-KKTC

gduzey@eul.edu.tr

Özet

Bu araştırmanın amacı ders denetiminde eğitim müfettişlerinin öğretmene ilişkin yaklaşımları hakkında coğrafya öğretmenlerinin görüşlerini araştırmaktır. Araştırmanın evreni 2015-2016 yılında Güzeyurt Bölgesi'nde bulunan orta öğretimde görev yapan coğrafya öğretmenleridir. Araştırmanın örneklemini uygun örnekleme yöntemiyle seçilen orta öğretimde görev yapan 3 coğrafya öğretmeni oluşturmaktadır. Seçilen öğretmenlerle bire bir görüşme sağlanmış, hazırlanan sorular sorulmuştur. Alınan cevaplarla coğrafya öğretmenlerinin görüşlerine göre ders denetiminde eğitim müfettişlerinin öğretmene ilişkin yaklaşımları tespit edilmiştir. Yapılan araştırmaya göre öğretmenler denetmenlerin yapıcı, her konuda destek veren ve rehber olma anlayışı ile ilerleyen bireyler olmalarından ziyade sadece sınıfa girip ders planına, öğretmen tarafından yapılan ders hazırlığına ve ders işlenişine bakıp değerlendirme yapıldığını belirtmektedir. Öğretmenlerin eleştirisi yaptıkları en dikkat çekici nokta farklı branş müfettişlerinin coğrafya dersini denetlemesi ve denetleme süresinin sadece bir ders süresinde olmasıdır. Belirli sürelerde müfettişlerin eğitim kurumlarına giderek oradaki eksiklikleri, uygulanan eğitim ve öğretimin etkililiğini, amaca uygun olup olmadığını belirleyerek öğretmenle iş birliği içerisinde çözümler bulmak gerekmektedir. Öğretmen ve müfettişlerin meslek haklarını savunmak, onları kendilerine de yararlı etkinlikler yapmaya yönlendirmek, eğitim kurumunda çalışanları tüm yönleriyle değerlendirmek ve geribildirimler vermek hem öğretmeni hem de öğrencileri başarıya daha fazla yaklaştırmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Ders denetimi, eğitim müfettişleri, coğrafya öğretmeni, denetimin amaçları.

Abstract

The purpose of this research is to investigate the opinions of geography teachers regarding the approaches of education inspectors towards the lesson observation. The universe of the research consists of the geography teachers working in the secondary education in Morphou in the 2015-2016 academic year. The sampling group of the research was composed of 3 geography teachers working in the secondary education selected by convenience sampling method. The chosen teachers were individually interviewed and the prepared questions were asked. The approaches of education inspectors towards teachers in lesson observation were determined in line with the answers received from the geography teachers. According to the conducted study, it has been stated that inspectors observe the lesson according to the lesson plan, the lesson preparation performed by teacher and teaching of lesson rather than observing the supporting and guidance features of teachers in every matter. The most striking point of the teachers' criticism is that the education inspectors of different fields observe the geography lesson and the duration of observation is only one lesson. It is necessary for education inspectors to visit the educational institutions for a certain period of time, to find out the deficiencies, the effectiveness of the education and teaching provided, to determine whether it is appropriate for the purpose and to find solutions to the problems in cooperation with teachers. Defending the professional rights of teachers and inspectors, directing them to conduct useful activities for themselves, evaluating all aspects of the staff in educational institutions and giving them feedback contributes to both teachers and students in terms of their success improvement.

Keywords: Lesson observation, Education inspectors, Geography teacher, Objectives of observation.

GİRİŞ

Bilim ve teknolojinin günden güne hızla gelişmekte olduğu bu zamanda değişime uyum sağlayabilecek standartta kişiler yetiştirmek eğitimin önemli amacı olmaktadır. Değişen zamana ilerleyen teknolojiye bağlı olarak zorunlu bir değişim içinde olan eğitimin vazgeçilmez üyesi öğretmenler olmaktadır. Eğitim toplumların çağdaşlaşmasında rol oynayan önemli unsurlardan biri olup küreselleşmenin getirmiş olduğu kaçınılmaz bir ölçüttür (Buluç, akt Köroğlu, 2011).

Amaç öğretme ve öğrenme sürecinin geliştirilmesi ve etkililiğinin artırılması olan eğitimde tam verimin sağlanabilmesi için öğretmenin işine bağlı olması, işini severek yapması önemli koşullardır

(Akcan, Polat, 2015). Eğitimin amaçlarına ulaşması için, etkili bir denetim sistemine sahip olması gerekmektedir. Eğitim sisteminin daha ileri düzeye taşınması için gerekli olan denetim, örgütsel eylemlerin kabul edilen amaçlar doğrultusunda, saptanan ilke ve kurallara uygun olup olmadığının anlaşılması süreci olarak düşünülebilir (Ayдын, 1993).

Denetim eğitim kurumlarında var olan birtakım eksikliklerin ya da yanlış işleyen bir sistemin tespitini sağlar ve personellere yol göstererek hata yapma olasılığını en aza düşürmeye çalışır. Böylece personellerin moral, motivasyon ve verimliliklerini artırmayı temel bir amaç olarak kabul eder. Denetim süreci verimliliğin artırılması, çalışanların kendilerini geliştirmesi açısından çok önemlidir (Akcan, Polat, 2015). Denetim, bir örgütün planlanan örgütsel, yönetsel ve ürünsel amaçlarından ayrılmasını önlemek için, izlenerek düzeltilmesi sürecidir. Denetimin amacı, herhangi bir örgütün amaçlarını maksimum düzeyde gerçekleştirmesini sağlamaktır (Toker Gökçe, 2009). Denetleme görevi öncelikle örgütün alt sistem yöneticilerine, daha sonra da en üst yönetime aittir. Örgütlerde en üst yönetim, bir denetleme alt sistemi kurarak denetimi gerçekleştirir. Denetleyen alt sistemdir, ancak karar en üst yönetime aittir (Toker Gökçe, 2009).

Denetim sürecinde yer alması gereken öğeler; denetlenecek görevin ölçütlerinin belirlenmesi, ölçme araçlarının belirlenmesi, görevin işlem ve hareketlerinin ölçülmesi, yapılan düzeltme ve ortaya çıkan sonucun personellerle işbirliği içerisinde düzeltilmesidir (Toker Gökçe, 2009). Buna durumda, denetlenen görevin işlem ve hareketlerin ölçülmesinden sonra, düzeltme aşamasına geçilir. Düzeltmenin sonucunda, ölçme araçlarının ve ölçütlerin geliştirilmesi vasıtasıyla, denetim sürecine yeniden başlanır. Bu şekilde denetim, süreklilik kazanmış olur (Toker Gökçe, 2009). Eğitim sisteminin bir alt sistemi olup durum saptama, değerlendirme, düzeltme ve geliştirme öğelerinin toplanmasıyla meydana gelen ve çok yönlü ve geniş bir süreç olan denetim, yönetimin konusu olan her alanda ve yönetimin bütün süreçlerinde kendisini etkili bir şekilde hissettiren bir araç olarak bilinmektedir (Akcan, Polat, 2015).

Denetim sistemini işleten kişi müfettişlerdir (Akcan, Polat, 2015). Eğitim öğretim faaliyetlerini sürdürmekte olan öğretmenlerin daha etkili bir eğitim hizmeti verebilmeleri için yapılacak etkinlikler de destek olmaları ve onlara her türlü konuda yardımcı olmaları önemli bir gerekliliktir. Dolayısıyla eğitimde denetim faaliyetlerinin yerine getirilmesi görevi eğitim müfettişlerine verilmiştir (Ünal, Sığırcı, 2000). Öğretmenlerin kişisel ve mesleki yönden kendilerini geliştirmeleri, yenilemeleri öncelikli olarak kendi çabalarına bağlı olsa da öğretmenlerin yetiştirilip geliştirilmesinde görevli olan eğitim müfettişlerinin de çaba ve desteklerine ihtiyaç duyulmaktadır (Sağlam, 1975, 10).

Eğitim sisteminde yöneticilik, liderlik, rehberlik, eğiticilik, araştırma ve soruşturma gibi sorumlulukları olan eğitim müfettişi; bireyin ortama ve çevreye uyum sağlamasına, kendisini geliştirmesine, sorunlarını çözmesine, eksikliklerini gidermesine, güdülenmesine, başarılı ve mutlu olmasına katkıda bulunmaktadır (Ünal, Sığırcı, 2000).

Öğretmenlik mesleği sürekli gelişmeye ve değişmeye ihtiyaç duyan bir meslek olmasından dolayı eğitim müfettişlerinin görevlerini en iyi bir şekilde yapmaları gerekmektedir (Köroğlu, Oğuz, 2011: 9-25).

Ders Denetimi

Ders denetimi; bir eğitim kurumunda görev yapan öğretmenlerin eğitim ve öğretim faaliyetlerindeki çalışmalarının gözlenmesi, incelenmesi ve değerlendirilmesidir (Taymaz, 1997: 24). Bir öğretim kurumunda öğretmenin öğrenci ile etkileşim halinde bulunduğu ve öğretim yaptığı esnada öğretmen davranışlarının müfettiş tarafından gözlenmesi, ders öncesi ve sonrası etkinliklerinin incelenmesi ve değerlendirilmesi ders denetiminin kapsamına girmektedir.

Teknik denetim olarak nitelendirilen ders denetimi öğretmenin öğretimi gerçekleştirme ve ders anlatmadaki başarısını değerlendirmektedir. Ders denetimi eğitim kurumlarında genel denetimin yapıldığı süreç içerisinde ayrı olarak yapılan, öğretmenin kendi alanındaki yeterliliğini ve çalışmalarını inceleyip değerlendiren denetim türüdür.

Ders denetiminde sadece ders saatlerinde yapılan çalışmaların incelenmesi yeterli olmayıp öğretmenlerin ders saatleri dışında da yaptıkları etkinliklerin incelenip değerlendirilmesi gerekmektedir. Ders dışı etkinliklerin değerlendirilmesi için tek bir kaynak ve yöntem yoktur. Bu durumda öğretmenin bilgi ve becerisinden ziyade kazandığı alışkanlıklar ve davranış şekilleri gözlenerek değerlendirme yapılmaktadır (Taymaz, 2005).

Eğitim Denetiminin Amaçları;

1. Derslerin, okulun ve eğitimin amaçlarına ulaşma derecesini belirlemek, değerlendirmek ve gerekli düzeltme ve geliştirme çalışmalarına katkıda bulunmak (Gökçe, 1994).
2. Ders amaçlarının gerçekleştirilmesinde okul ve eklentilerinin fiziksel durumunun; (ısı, ışık, nem, kullanım alanı gibi) eğitim ortamına uygunluğunu değerlendirmek, uygun olmayan durumların düzenlenmesine ve geliştirilmesine katkıda bulunmak (Gökçe, 1994).
3. Gerçekleştirilmesinde zorluk çekilen ders, okul, eğitim ve denetim amaçlarını tespit etmek, değerlendirmek, bu amaçların gerçekleştirilebilir şekilde düzenlenmesine yardımcı olmak (Gökçe, 1994).
4. Ders ve konuların öğrencinin gelişim seviyesine ve yaşına uygunluğunu belirlemek, değerlendirmek, gerekiyorsa tekrardan düzenlenmesine yardımcı olmak (Gökçe, 1994).
5. Kullanılan yöntem ve tekniklerin amaç ve konulara uygun olma durumunu incelemek, uygulamaları değerlendirmek, geliştirilmesi için çaba göstermek (Gökçe, 1994).
6. Araç ve gereçlerin zamanında, ders ve konuların özelliklerine göre kullanılma durumunu belirlemek, değerlendirmek, varsa yanlış işleyişini düzeltmesi ve geliştirilmesine yardımcı olmak (Gökçe, 1994).
7. Öğrenci başarısının uygun ölçme ve değerlendirme araçlarıyla ne düzeyde değerlendirildiğini belirlemek, değerlendirmek ve geliştirilmesi yönünde çaba harcamak (Gökçe, 1994).
8. Eğitim ortamının karşılıklı sevgi, saygı ve demokratik ilişkileri geliştirme esasına göre işleyiş durumunu belirlemek, değerlendirmek. Gerekli ortamın yaratılmasına yardımcı olmak (Gökçe, 1994).
9. Öğretmenin yeterlilik, yetenek, çaba, başarı düzeyi ve zümre öğretmenlerle olan işbirliğini belirlemek, değerlendirmek ve geliştirilmesi için rehberlikte bulunmak (Gökçe, 1994).
10. Eğitim alanında gelişmelerin ve bilimsel çalışmaların, eğitim etkinliklerine yansıma durumunu belirlemek, değerlendirmek ve eğitime yansımaya katkıda bulunmak (Gökçe, 1994).
11. Okul çevre etkileşimi ve eğitim etkinliklerinin çevreye olan katkılarını belirlemek, değerlendirmek, geliştirilmesinde rehberlik etmek (Gökçe, 1994).
12. Eğitim kurumlarında görevli işgörenlerin çabalarının düzeylerini tespit etmek. Nesnel ölçütlere göre değerlendirilmeleri, yetiştirme ve gelişmeleri için hizmet içi eğitim dahil gerekli tüm çalışmalara katkıda bulunmak (Gökçe, 1994).

13. Eğitim hizmetlerinin yürütülmesinde eşgüdümeverilen önemi tespit etmek, değerlendirmek, geliştirilmesine yardım etmek (Gökçe, 1994).

14. Eğitimle ilgili her türlü sorunları tespit etmek, değerlendirmek ve çözümüne katkıda bulunmak (Gökçe, 1994).

15. Denetimin kendini değerlendirme ve geliştirmesine katkıda bulunmaktır (Gökçe, 1994).

Müfettişlerin Görev ve Yetkileri

Öğretmenlerin açıklarını, eksikliklerini, hatalarını görmek değil, kendi eksikliklerini görmelerini sağlamak, rehberlik yoluyla moral ve motivasyonu yükseltmek, öğretim becerilerini geliştirmek ve güdülenmelerini sağlamak olmalıdır. Mevcut eksiklikler görüldüğü takdirde eksikliklerin giderilmesine katkıda bulunmak yine eğitim müfettişlerinin önemli amaçları içerisinde yer almaktadır (Akcan, Polat, 2015).

Meydana gelen eksiklikler ve hatalar nesnel ölçütler kullanılarak öğretmen ve müfettiş tarafından belirlenmelidir. Birlikte belirlendiği takdirde öğretmen onları kabul edebilir. Bu şekilde öğretmen değişimi kabul edebilir ve gelişim için çabalar (Köklü, 1996). Öğretmenlerin gerek kişisel gerekse mesleki yönden kendilerini geliştirip yenilemeleri kendilerine bağlı olsada eğitim müfettişlerinden de alacakları desteğe ihtiyaç duymaktadırlar. Eğitim müfettişlerinin görev alanları rehberlik ve işbaşında yetiştirme, teftiş ve değerlendirme, inceleme ve soruşturma olarak dört ana başlık altında toplanır. Şahin, Semiha, Fatma Çek, and Nalan Zeytin)

1- Rehberlik ve iş başında yetiştirme

Gelişme ve değişmeye sürekli olarak ihtiyaç duyan öğretmenlik mesleğinde eğitim müfettişlerinin rehberlik görevlerini yerine getirmeleri büyük bir önem arz etmektedir. Rehberlik, kişinin en verimli bir şekilde gelişmesini doyum verici uyumlar sağlamasında gerekli olan tercihleri, yorumları ve planları yapmasında, gerçekçi kararlar almasında ve bu kararları yürütebilmesinde çevresine sağlıklı ve dengeli uyum gösterebilme açısından yapılan profesyonel yardım olarak tanımlanmaktadır. Öğretim yılı içerisinde belirli zamanlarda öğretmenlerle mesleki toplantılar düzenlemek, eğitim öğretim ve yönetim ile ilgili sorunlar hakkında tartışarak yeni çözümler bulmak müfettişlerin görevleridir.

2- Teftiş ve Değerlendirme

Eğitimin genel amaç ve ilkelerine uygun olarak eğitim kurumlarının amaçlarını gerçekleştirme dereceleri saptamak, eğitimde kaliteyi arttırmaya yönelik öğrencilerin bilgi ve becerilerinin geliştirilme yöntemlerini saptamak, öğretim programlarının işleyişini kontrol etmek, müfettişlerin teftiş ettiği öğeler arasındadır. Gerekli konularda ise kurum hakkında edinilen bilgilerle ilgili teftiş raporu düzenlenir.

3- İnceleme

Teftiş sırasında karşılaşılan okul, öğretmen, diğer personeller, derste kullanılan araç ve gereçlerle ilgili konularda incelemeler yapmak ve ihtiyaçları belirlemek müfettişlerin en temel görevlerindendir. Eğitim kurumlarındaki denetim eğitim ve öğretim stratejileri, teftiş ve değerlendirme raporları ile alakalı belge ve kayıtların geliştirilmesi için çalışmalar yapmak, konu ile ilgili önerilerin kurul gündemine taşınması yine müfettişlerin görev ve yetkileri arasında yer almaktadır.

4- Soruşturma

Müfettişler kendilerine verilen soruşturma emirleri gereğince resmi ve özel okul ile kurumlarda görevli öğretmen, yönetici ve diğer personeller hakkında soruşturma yapabilir. Gerekli görülen defter, evrak, belge ve bilgileri ilgililerden alabilir, her türlü incelemeleri yaparak soruşturma yapabilir ve eğitim müdürlüğü aracılığı ile suç duyurusunda bulunabilir.

EĞİTİMDE DENETİMİN İLKELERİ

İlkeler kurum ve kuruluşlarda belirlenen amaçların temelini oluşturmaktadır. Eğitimde denetim ilkeleri denetim sürecini etkileyen denetim uygulamalarına yol gösteren unsurlardır. Eğitim amaçlarının gerçekleşmesinde bir araç konumunda olan ilkeler, aynı zamanda eğitimin verimliliği ve etkiliğine katkı sağlayan bir işleve sahiptirler (Gökçe, 1994).

Eğitim denetiminin ilkeleri her alanda değişmekte ve gelişmekte olsa da esas alınan belli ilkeler vardır. Bunlar; amaçlılık, planlılık, süreklilik, nesnellik, bütünlük, durumsallık, açıklık ve demokratiklik olarak belirtilmektedir (Kayıkçı, 2012).

Amaçlılık ilkesi; başarılı bir sonuç elde edebilmek için amaç belirlemek her zaman şarttır. Eğitimde denetiminde gerçekleşebilmesi için amaçlı olması gerekmektedir. Amaçlılık ilkesi amaç saptanarak somut bir hale getirilir, bu şekilde denetimin amacı ortaya konulur. Denetim yapılmadan önce belirli bir süreç içerisinde gerçekleştirilecek olan etkinliklerin anlamlı bir sıraya konulması planlılık ilkesine girmektedir. Denetimde plan çok önemlidir ve planlılık ilkesinin belirli ilkeleri doğrultusunda gerçekleştirilir.

Etkili bir denetimin en önemli koşullarından bir diğeri süreklilik ilkesidir. Denetimde süreklilik yapılacak olan değişim ve gelişimlerin takibini sağlayacak, geçmiş ve gelecek boyutların bağlantılarını inceleyecektir.

Nesnellik ilkesi denetimde çok büyük önem arz eder. Denetim sürecinde nesnel ölçütler kullanmak, her konuda tarafsız kalabilmek, bilimsel bulgulardan faydalanmak ve duygusal davranışlardan kaçınmak gerekmektedir. Yapılan denetimin bilimsel olması için öncelikle nesnel olması önemli bir koşuldur. Denetim süreci boyunca toplanan ve değerlendirmeye alınacak olan verilerin geçerli ve güvenilir olması yapılan denetimin nesnelliğiyle birebir ilişkilidir.

Denetimde bütünlük ilkesinde davranış ve düşüncelerin irdelenmesi gereklidir. Denetleme sonucu karar açıklanmadan önce kurumla ilgili tüm özellikler (yönetici tutumları, öğretmen davranışları, okulun fiziksel yapısı, okul çevresi vs) dikkate alınır. Denetim sürecini etkileyen tüm değişkenleri ve bu değişkenlerin birbiriyle olan ilişkileri bütünlük ilkesi kapsamında yer alır. Böylece denetleme sürecinde meydana gelen herhangi bir pozitif veya negatif durumda tek bir taraf sorumlututulmaz, bütün olarak değerlendirme yapılır.

Durumsallık veya görelilik olarak adlandırılan denetim ilkesi mutlaklık karşıtıdır. Durumsal farklılıklar edimin nicel ve nitel düzeyini etkileyerek kişilerin farklı yer ve durumlarda farklı görülmelerine yol açabilir. Bu farklılıkların değerlendirilmeye aynı şekilde yansırsa değerlendirme sonuçları yanıltıcı olur. Bulguların önlenmesi için denetimin durumsallık ilkesine uygun olması gerekmektedir.

Açıklık ilkesine göre beklenen denetleme sürecinde kurum ve kuruluşlardan neler beklenildiğinin ve bu süreçte uygulanacak olan yöntemlerin açık bir şekilde ortaya konulmasıdır. Denetimin açık olması gerçekleri yansıtarak nesnelliği sağlayacak böylece denetleme daha fazla güven duyulmasını sağlayacaktır. Açıklık ilkesi belirsizlikleri önleyerek planlamayı sağlar, beklentilere uygun etkinlikler gerçekleşmesine imkan verir ve değerlendirme sürecini kolaylaştırır. Demokratik ve Modern Denetim'

e de adını veren demokratiklik ilkesi tüm eğitim örgütlerinde kullanılmak zorundadır. Denetmen demokratik bir liderliğe sahip, pozitif etki yaratan, özendiren, ödülü, işbirliğini katmayı ve katılmayı kullanabilen kişiler olmalıdır.

Ders Denetiminde Eğitim Müfettişlerinin Dikkat Etmesi Gereken Unsurlar

Bütün eğitim kurumlarında görevli, yönetici, öğretmen ve diğer çalışanlara rehberlik etmek, iş başında yetiştirmek, denetleme ve değerlendirme ile soruşturma hizmetlerini yürütmek eğitimde verimliliğin artması için çalışmalar yapmak denetmenlerin sorumlulukları altında yer almaktadır (Toker Gökçe, 2009). Eğitim sisteminin belirlediği hedefleri gerçekleştirmek; mevzuata, plan ve programa uygun çalışmasını sağlamak amacıyla gerekli önerileri hazırlamak denetim elemanlarının temel görevidir (Toker Gökçe, 2009). Ayrıca denetim yöntemleri de iş görenlerin mesleki gelişmişlik düzeylerine uygun olarak düzenlenmelidir. Öğretmenlerin iş edimlerinin değerlendirilmesinde, her öğretmenin deneyimi, anlayış düzeyi, yetişmişlik düzeyi gibi bireysel farklılıkları denetmen tarafından dikkate alınmalıdır.

İçinde bulunduğumuz zamanda, öğretmenin eğitim sorunlarının üstesinden gelmesinde denetim elemanları önemli güvencedir (Toker Gökçe, 2009). Curtun, Gywnn ve Wiles, denetmenin görevini, yöneltmekten çok öğretmeni desteklemek, ona yardım etmek, olumlu ve olumsuzlukları onunla paylaşmak olarak vurgulamaktadır (Toker Gökçe, 2009). Müfettişlerin, üstlendikleri görev ve sorumlulukların bilincinde olmaları, örgüt geliştirme ve çağdaş denetleme teknik ve yöntemleri konularında yetişmiş olmaları ve gelişmeleri sürekli izlemeleri gerekmektedir (Toker Gökçe, 2009). Müfettişlerden bir araştırmacı gibi çalışması, yönetici ve öğretmenlerin karşılaştıkları güçlüklerle eğilmesi, uygulama sırasında elde edilen olumlu sonuçları diğer uygulayanlara da taşıması, görevini başarılı bir iletişimci ve etkileşimci olarak sürdürmesi beklenmektedir (Toker Gökçe, 2009). Tüm bunları yaparken müfettişlerin dikkat etmesi gereken bazı unsurlar vardır. Bu unsurlar şöyle sıralanabilir;

- 1- Denetim grup olarak yapılan planlamaya uygun olarak sürdürülür. Denetim yolu ile öğretmen çalışmalarının plana uygunluğu incelenirken yapılacak denetimin plansız olması örnek bir davranış sergilememiş olur. Hangi dersin hangi öğretmenler tarafından ne zaman ve ne kadar süre ile denetleneceği denetim planını kapsayan unsurlardır (Taymaz, 1984).
- 2- Sınıf ve ders denetimini değerlendirmek için “Ders Denetimi Gözlem Formu” doldurulur. Ders denetim gözlem formu sınıf içerisinde yapılan çalışmaların planlı olarak gözlenmesi ve gözlenen sonuçların işlenmesi ile oluşturulan formdur. Müfettiş öğretmenin eğitim becerisi, etkinliği, uyulması gereken kurallara ne derece uyulduğu hakkında belirli saptamalar yapar. Bu formu kullanmak eğitimde denetim açısından önemlidir. Çünkü denetlenen öğretmenin hangi konuda ne kadar etkili olduğunu veya olmadığını, yeterliliklerini ve yetersizliklerini net olarak ortaya koyar (Taymaz, 1984).
- 3- Ders denetiminden önce okul müdüründen denetlenecek öğretmen hakkında bilgi alınır. Orta dereceli eğitim kurumlarında ders denetiminden önce okul müdürü tarafından öğretmen hakkında bilgi içeren bir forum doldurulur. Bu forumda yer alan bilgiler müfettişin öğretmen hakkında değerlendirme yapmasına yardımcı olmaktadır (Taymaz, 1984).
- 4- Denetimi yapılacak öğretmenle sınıfa girmeden önce görüşme yapılmalıdır. Bu görüşme sayesinde müfettiş öğretmeni tanımış olacak ve böylece öğretmene rehberlik etmesi kolaylaşacaktır (Taymaz, 1984).
- 5- Denetim esnasında müfettişin sınıf ortamının rahat olması açısından sınıftan biriymiş gibi davranmalıdır. Müfettiş denetim esnasında öğretmen ve öğrencilerin rahat bir şekilde

izleyebileceği bir yere oturmalıdır. Ders akışını ve öğretimin etkililiğini gözlemlerken ve öğrencilerin ve öğretmenin dikkatini dağıtacak ve tedirginliğe yol açacak hareketlerden kaçınılmalıdır (Taymaz, 1984).

- 6- Müfettişin sınıfa öğretmenle birlikte girip ders bitiminde öğretmenle birlikte çıkmalıdır. Müfettişin sınıfa öğretmenle birlikte girmesi öğretmenin müfettişi öğrencilere tanıtmaya ve ders boyunca sınıfta olacağını söyleme fırsatı verecektir. Müfettişin ders başladıktan sonra sınıfa girmesi dersin akışını bozarak öğrencilerin tedirginleşmesine yol açacak ve gergin bir ortam yaratacaktır (Taymaz, 1984).
- 7- Müfettiş, sınıf ve branş öğretmenlerinin minimum üç ders saatini diğer öğretmenlerin ise minimum iki ders saatini denetlemesi gereklidir. Bir öğretmenin öğretim etkililiğini sınıfın fiziki yapısı, öğretilecek konunun zorluk derecesi, sınıftaki öğrenci sayısı ve seviyesi gibi etkenler etkilemektedir. Ayrıca bir öğretmenin başarısını tek bir günde ve tek bir sınıfta yapacağı öğretimle değerlendirmek objektif olmamış olur. Bu durumda farklı zamanda farklı ortamda yapılacak değerlendirme hakkında daha doğru bir değerlendirme yapılır (Taymaz, 1984).
- 8- Denetim esnasında okul çevresinin olumlu ve olumsuz yönleri dikkate alınır. Öğrencilerin okulda öğrendikleri bilgileri uygulayabilecek alanlar bulması çevre koşullarına ve okulun ortamına bağlıdır. Okul çevresinin fiziki yapısı ve özellikleri hem öğretmenlerin hem de öğrencilerin başarısını önemli ölçüde etkilemektedir (Taymaz, 1984).
- 9- Denetim sonrasında yapılan değerlendirmeler kesinleştirilir. Müfettiş ders denetimi sonrasında öğretmenle görüşerek öğretmen davranışlarının olumlu ve olumsuz yönlerini kesin olarak açıklaması gerekmektedir. Öğretmenin ders esnasında beğenilmeyen yönleri varsa bununlardan kaynaklandığı konuşulur ve tespit edilir. Bu davranışların giderilmesi için müfettiş öğretmene mesleki rehberlik yaparak yardımcı olur (Taymaz, 1984).
- 10- Denetim sonunda öğretmenlerle ayrı ayrı veya toplu toplantılar yapılır. Okul yöneticilerinin ve öğretmenlerin de katılacağı bu tür toplantılarda isimler deşifre edilmeden eleştiriler yapılmalıdır. Bu eleştiriler öğretmenlerin olumlu ve olumsuz yönlerini nedenleriyle birlikte açıklayarak bunlar için nasıl iyileştirici bir yol izleneceğini ortaya koyar (Taymaz, 1984).

Ders Denetiminde Karşılaşılan Sorunlar

- 1- Öğretmenler ders denetiminin ne tür ölçütlere göre yapıldığı ve değerlendirildiğini tam olarak bilmemektedirler (Taymaz, 1984).
- 2- Yapılan değerlendirmelerde açıklık ilkesine tam olarak uyulmadığından öğretmenler denetim sonuçlarını, dolayısıyla pozitif ve negatif yönlerini öğrenememektedirler (Taymaz, 1984).
- 3- Ders denetimi yolu ile yapılan değerlendirmeler öğretmenlerin yetiştirilmesinde ve geliştirilmesinde fazla etkili olamamıştır (Taymaz, 1984).
- 4- Ders denetimi yolu ile yapılan değerlendirmelerde, başarının objektif olarak ölçülmediği kanısı yaygındır (Taymaz, 1984).
- 5- Ders denetimleri için ayrılan süre, öğretmenleri çeşitli yönleri ile tanıyıp değerlendirmeye yetmemektedir (Taymaz, 1984).
- 6- Ders denetimi yapan müfettişler öğretmenlere beklenen rehberlik ve güdülemede bulunamamaktadırlar (Taymaz, 1984).

- 7- Öğretmenler müfettişlerin genel olarak tutum ve davranışlarından memnun değildirler (Taymaz, 1984).
- 8- Müfettişlerin öğretmenleri değerlendirirken okul müdürünün etkisi altında kaldıkları kanısı bulunmaktadır (Taymaz, 1984).
- 9- Ders denetiminde meydana gelen herhangi bir negatif davranışın yada eksikliklerin önerilerle düzeltilmeye çalışılması yerine aynı anda rapor tutmaya başvurulmaktadır (Taymaz, 1984).
- 10- Ders denetimde süreklilik sağlanamamakta uzun yıllar öğretmenlik yapmış kişiler arasında dersini denetleyen müfettişe rastlamayanlar bulunmaktadır (Taymaz, 1984).

Araştırmanın Amacı

Araştırmanın amacı; ders denetiminde eğitim müfettişlerinin öğretmenlere ilişkin yaklaşımları hakkında coğrafya öğretmenlerinin görüşlerini araştırmaktır. Araştırma sonuçlarına göre okullarda denetimin nasıl yapıldığı, denetim sürecinin nasıl gerçekleştiği ve öğretmenlerin denetimden neler bekledikleri ortaya çıkacaktır.

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Bu araştırma orta öğretimde görev yapan coğrafya öğretmenlerinin görüşlerine göre ders denetiminde eğitim müfettişlerinin öğretmene ilişkin yaklaşımlarını inceleyen nitel bir çalışmadır. Nitel çalışma; saptanan problemlere güvenilir çözümler aramak amacı ile planlı ve sistemli olarak verilerin toplanması, çözümlenmesi, yorumlanarak değerlendirilmesi ve rapor edilme sürecidir. Araştırma bir arama, öğrenme, bilinmeyen bilini hale getirilme çabasıdır (Karasar, 2000, s. 22). Araştırmanın yürütüleceği okulların belirlenmesinde amaçlı örnekleme yöntemlerinden yoğunluk ve kolay ulaşılabilir durum örnekleme birlikte kullanılmıştır.

Araştırmanın Evren ve Örneklemi

Araştırmanın evreni, 2015-2016 eğitim öğretim yılı güz döneminde Güzeyurt bölgesinde bulunan orta öğretimde görev yapan öğretmenlerdir. Araştırmanın örnekleme okullardaki öğretmenler arasından belirlenmiştir. Her bir okuldan birer öğretmen araştırmaya dahil edilmiştir. Araştırmaya katılan öğretmenler rastgele örneklem yöntemiyle belirlenmiştir.

Veri Toplama Aracı

Araştırmada coğrafya öğretmenlerinin görüşlerine göre ders denetiminde eğitim müfettişlerinin öğretmene ilişkin yaklaşımlarını belirleyebilecek sorular hazırlanmıştır. Veri toplama aracı olarak standartlaşmış açık uçlu görüşme yöntemi kullanılmıştır. Hazırlanan sorular sistematik olarak uygun bir sıraya konmuştur. Fakat sıra izlenirken görüşmenin daha verimli olması açısından ek sorular sorulabilmesi için esneklik mevcuttur. Görüşmeler ortalama 20 dakika sürmüştür. Görüşme yapılmadan önce coğrafya öğretmeni ile görüşme yapılmış ve çalışmanın amacı hakkında bilgi verilerek çalışma grubunda yer almak isteyip istemedikleri sorulmuştur. Görüşülen öğretmenlerden sadece 3 coğrafya öğretmeni araştırmaya katılmayı kabul etmiştir. Daha sonra öğretmenlerle uygun zamanlarda görüşmeler yapılmıştır. Görüşme yapılan öğretmenlere bilgilerin yalnızca bilimsel amaçla kullanılacağı ve başka bir amaçla kullanılmayacağı belirtilerek verilerin gerçek durumu yansıtmayı hedeflenmiştir. Veri analizi için öncelikle not alınan görüşmeler temize çekilmiş elde edilen veriler kategorize edilmiştir.

Görüşme formunda açık uçlu 3 soru sorulmuştur.

- 1- Daha önce dersiniz de müfettiş tarafından denetim yapıldı mı?
- 2- Eğer dersinizde denetim yapıldıysa nasıl bir süreç geçirdiniz?
- 3- Coğrafya dersinin denetimi sizce neler içermelidir?

Araştırmanın katılımcılarını Güzelyurt merkezinde bulunan 2 lise ve 1 ortaokulda görev yapan 3 öğretmen oluşturmaktadır. Çalışmada araştırma okullarını okul 1, okul 2, okul 3, her araştırma okulundan seçilen birer öğretmen ise öğretmen 1, Öğretmen 2, öğretmen 3 olarak gösterilmektedir. Bu çalışma 3 farklı ortaöğretimde çalışan 3 öğretmenin coğrafya öğretmenlerinin görüşlerine göre ders denetiminde eğitim müfettişlerinin öğretmene ilişkin yaklaşımları ile ilgili hazırlanan 3 soruya cevap vermeleriyle sonuçları tespit etmeyi amaçlamıştır.

BULGULAR

Araştırmanın bu bölümünde görüşme yöntemiyle elde edilen bilgilere ilişkin yorumlara yer verilmektedir.

SORU 1: Daha önce dersiniz de müfettiş tarafından denetim yapıldı mı?

Öğretmen 1: Daha önce dersimde bir kez denetim yapılmıştır.

Öğretmen 2: Dokuz yıllık öğretmenlik mesleğimde bir kez müfettiş sınıfta denetim yapılmıştır.

Öğretmen 3: Daha önce dersimde müfettiş tarafından 2 kez denetim yapılmıştır.

SORU 2: Eğer dersinizde müfettiş tarafından denetim yapıldıysa nasıl bir süreç geçirdiniz?

Öğretmen 1: Müfettiş öncelikle derse hazırlıklı gelip gelmediğime dikkat etti. Sınıf içerisinde duruşuma, konuyu anlatım şeklime ve özellikle daha önce anlattığım konuyla bağlantı kurup kurmamama dikkat etti. Sınıf içerisinde ders anlatımı bilgiyi sunuş şeklimi izledi ve değerlendirme yaptı. Değerlendirme sonucunda ise iyi olduğum yönlerimi ve eksikliklerimi söyleyerek önerilerde bulundu.

Öğretmen 2: Geçirdiğimiz denetim sürecinde rahat bir ortam olumlu bir hava vardı. Fazla etkili ve kapsamlı bir denetim süreci değildi. Coğrafya dersimi denetlemek için sınıfa Türkçe branş müfettişi gelmişti. Bu yüzden anlattığım konulara fazla hakim değildi. Hazırlamış olduğum ders konularını, ders planlarını kontrol etti. Ders anlatımına projeksiyon kullanmıştım. Ders bitiminde sınıftan birlikte çıktık. Sınıfta dersi iyi anlattığımı, sınıfa hâkim olduğumu söyleyip teşekkür etti.

Öğretmen 3: görev yaptığım okula müfettişin geleceği öğretmenlere duyurulmuştu. Her zamanki gibi hazırlığımı yapıp dersime girdim. Müfettiş sessiz bir şekilde bir yere oturdu ve ders boyunca beni izledi. Dersin bitince sınıftan birlikte çıktık ve bana dersi iyi anlattığımı söyleyip teşekkür etti. Diğer bir denetleme de ilk denetlemeden bu yana aradan 3 yıl geçmişti. Müfettişin kendi branşı coğrafya olmadığı halde coğrafya dersimi denetledi. Ders planı hakkında soru sormuştu. Derste harita kullanmamın hoşuna gittiğini söylemişti. Her 2 denetlenme sürecinde de kendi adıma herhangi bir yarar sağlamadım. Aksine sınıfta sınıf dışından biri oluşu öğrencileri tedirgin etmişti. Ayrıca yıl boyu hazırlanan ve performans gösteren öğretmenlerin tek bir ders saati içerisinde gözlemlenip değerlendirilmesi benim için pek adil sayılmamaktadır.

SORU 3: Coğrafya dersinin denetimi sizce neler içermelidir?

Öğretmen 1: Denetim yapılırken öncelikle öğretmenin ders hazırlığı yapıp yapmadığına dikkat edilmelidir. Daha sonra derse giriş şekli, öğrencilere bir önceki konuları hatırlatacak kısa bir özet yapıp yapmadığına önem gösterilmelidir. Konular anlatılırken öğrencilere bilgilerin kalıcılığı sağlanması açısından hayattan örnekler verilip verilmediğine bakılmalıdır. Bunlar genel olarak tüm derslerde dikkat edilmesi gereken temel unsurlardır. Özellikle denetlenen ders coğrafya dersi ise derse görsellik katmak çok önemlidir. Derste kullanılan araç gereçlerin anlatılan konuya uygunluğu, dersin haritalarla çeşitli materyallerle anlatılması kontrol edilmelidir. Eğer bu tarz materyaller mevcut değilse öğretmenlere bunların kullanılması için önerilerde bulunmalıdır. Ayrıca öğretmenin derste teknolojiyi

ne kadar kullandığı önemlidir. Öğretmenlere derste öğrencilere resimler gösterebilecekleri, film izletebilecekleri öğrencilerin dikkatini çekebilecek imkânlar sunulmalıdır.

Öğretmen 2: Coğrafya dersinin denetiminde öğretmenlerin modern öğretim tekniklerini ne kadar kullanabildiklerine dikkat edilmelidir. Teknolojinin büyük bir hızla ilerlediği günümüz dünyasında topluma ayak uydurabilecek bireyler yetiştirebilmek öğretmenlerin en büyük görevidir. Dolayısıyla teknolojinin sınıfta kullanılması, öğrencilere dersin görsel olarak sunulabilmesi için müfettişler öğretmenlere öncülük etmelidir. Denetim için gelen müfettişler okullarda uygulanan müfredata hakim olmalı gireceği sınıfta yapılan dersin içeriğini bilmelidir. Bu şekilde öğretmenin hem iyi yönlerini hem de eksik yönlerini ortaya koyabilir. İyi olan öğretmenlerin daha da iyiye ulaşabilmeleri için teşvik edici maddi veya manevi ödüller olmalıdır. Hizmet içi eğitimler zorunlu olmalı, öğretmenlerin sürekli olarak bilgilerini taze tutmaları sağlanmalıdır. Ayrıca sadece bir ders süresi içerisinde gözlenen öğretmenle ilgili belirli bir sonuca varılmamalı, belirli sürelerde denetim yapılmalıdır.

Öğretmen 3: coğrafya dersinin denetim süreci rahat olmalıdır. Sınıfa herhangi bir amir değil de meslektaş arkadaşım geliyor gibi hissettirmek çok önemlidir. Bu durumda en büyük pay müfettişlere düşmektedir. Müfettiş sınıfta öğretmen açığı arar gibi değil o gün dersi birlikte anlatıyormuş gibi eksikleri kapatıcı, rehberlik edici tavırlar sergilemelidir. Coğrafya dersi denetlenecekse coğrafya üstünde kendini geliştirmiş ihtisasını yapmış kişiler denetlenmelidir ki öğretmenlere daha fazla yardımcı olabilsinler. Ancak coğrafyayı bilen bir kimse hangi dersi hangi materyallerle anlatabileceğini bilir. Coğrafya dersinde denetlenmesi gereken en önemli unsurlar derste kullanılan araç gereçler, haritalar, benzeri görsel materyaller ve günlük hayattan verilecek örneklerdir.

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Eğitim sisteminin alt sistemi olan denetim sisteminin amacı, eğitim sisteminin amaçlarının gerçekleştirilmesi doğrultusunda etkili bir çalışmanın yapılıp yapılmadığını belirleyerek, gerekli düzenlemelerin yapılmasına ışık tutmaktır (Köklü, 1996). Başka bir söylemle denetimin görevi, öğretme- öğrenme sürecinin etkili olmasını sağlamaktır. Bu yönüyle de denetim tanılama, değerlendirme, geliştirme aşamalarını içeren, döngüsel, teknik ve sosyal bir süreçtir. Bunun için denetimin ilk aşaması var olan durumu belirlemedir (Köklü, 1996). Ardından gözlem, inceleme, kontrol yapılır. Son aşamada ise değerlendirme yapılarak sonuçlar ortaya konur.

Değerlendirmede, tamamlama aşamasında tespit edilen durumların analizi yapılır; belirlenen nesnel ölçütlerle karşılaştırılarak etkililiği saptanır. Denetimin üçüncü aşaması geliştirmedir. Bu aşamada ise, belirlenen durumlarla ilgili olarak öğretmen ile görüşülür. Görüşme, olumlu insan ilişkilerine dayandırılır (Köklü, 1996). Görüşmede, etkili ve doğru olanlar vurgulanarak öğretmenin güdülenmesi ve gelişime açık duruma getirilmesi sağlanabilir. Bunun devamı olarak eksiklikler ve yanlışlıklar nesnel ölçütlere göre ortaya konularak (öğretmenle görüşülerek) ortak görüş oluşturulur ve böylece öğretmenin katılımı sağlanır (Köklü, 1996). Eksiklerini, yanlışlarını kabul eden, güçlü yanlarını gören öğretmen uygun tutum ve davranışlar göstererek öğretme-öğrenme sürecinin gelişimi sağlanacaktır. Ayrıca bu süreç içinde, denetmen, denetim sürecinin eksikliklerini gidererek, denetim sürecinin gelişmesini de sağlayacaktır (Köklü, 1996).

Araştırmadan elde edilen sonuçlara genel olarak bakıldığında öğretmenlerin herhangi bir eksikliğe karşı önerilerde bulunan, rehberlik eden, yol gösteren müfettişlere rastlamadıkları gözlemlenmektedir. Müfettişlerin pozitif, teşvik edici ve yol gösterici olmaları gerektiği, denetim süresinin çok kısa sürdüğü, müfettişler ve denetim sisteminin rehberlik boyutunun ihmal edildiğini gösteren bulgular ön plana çıkmaktadır. Öğretmenler ve yöneticiler rehberlik etkinliklerinin yetersiz oluşundan, süre kısalığından müfettişlerin sadece yanlış ve eksiklere odaklanmasından ve denetim esnasında yapıcı tavır sergilenmemesinden yakınmaktadır (Aslanargun, Tarku, 2014).

Öğretmenlerin yapmış oldukları eleştiriler arasında, denetimin sadece bir ders süresi içerisinde gerçekleşmesi ve bu şekilde sağlıklı bir değerlendirmenin yapılamadığı, müfettişlerin genel olarak sadece ders planlarına, öğretmenlerin ders hazırlığına bakmış olması ve en önemlisi farklı branş öğretmenleri tarafından denetlendikleri bulunmaktadır. Müfettişlerin, öğretmenlerin mesleki gelişimi adına yeterli düzeyde rehberlik yapmamalarına daha çok mevzuat, defter, dosya ve kayıtların nasıl tutulacağı, programlar gibi konular üzerine yoğunlaşmaları neden olmaktadır (Aslanargun, Tarku, 2014). Müfettişler denetim esnasında sadece eksiklikleri tespit eden ve buna yönelik rapor tutan kişiler değil, öğretmenlere her konuda destek veren kişiler olmalıdır.

Eğitimin verimliliği, etkililiği, başarı seviyesi bu şekilde artar. Öğretmenlerle işbirliği içinde olan, sorunların çözülmesinde fikirler üretebilen, lider ruhlu müfettişler denetimi en etkili bir şekilde gerçekleştirebilir ve eğitimde istenen amaca ulaşır. Bu nedenle eğitim müfettişlerine yapıcı eleştiriler yapabilen, öğretmenlerin mesleki haklarını savunabilen ve öğretmenlere her konuda destek olan bireyler olarak denetim süreci gerçekleştirmeleri önerilmektedir.

KAYNAKLAR

- Akcan, E., & Polat, S. (2015). Müfettiş denetiminin öğretmenlerin motivasyonuna etkisi. *Journal of International Social Research/Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 8(40), 502.
- Almış, S., & Yılmaz, M. T. (2011). İnsanın toplumsal doğası ve toplumsalın sürdürülebilirliği açısından eğitim. *Eğitim Bilim Toplum* 9.33 (2012): 28-40.
- Aslanargun, E., & Tarku, E. (2014). Öğretmenlerin Mesleki Denetim ve Rehberlik Konusunda Müfettişlerden Beklentileri [doi: 10.14527/kuey. 2014.012]. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 20(3), 281-306.
- Aydın, M. (1993). *Çağdaş Eğitim Denetimi* (Genişletilmiş Üçüncü Baskı) Ankara: Pegem Yayın No:4, 1993
- Bozkurt, E., & Karabıyık, I. (1999). Türk Milli Eğitim Sisteminde Denetim Sistemi Soruları ve Çözüm önerileri. *Eğitimde Yansımalar: V. Ulusal Sempozyum*, Ankara, 25-27 Kasım, 1999.
- Gökçe, F. (1994). Eğitimde denetimin amaç ve ilkeleri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10(10).
- Gökçer, N. (2009). Öğretmenlerin İlköğretim Müfettişlerince Yapılan Sınıf Denetimine Yönelik Algıları. *Fırat Üniversitesi Doğu Araştırmaları Dergisi*, 8(1), 68-76.
- Karaman, Ü. (1982). *Müfettiş Yeterliliklerinin Saptanması ve Hizmet İçi Eğitim Programlarının Hazırlanması*. Ankara: (Yayınlanmamış yüksek Lisans tezi, A.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1982.
- Kayıkçı, K., & Uygur, Ö. (2012). İlköğretim okullarının denetiminde mesleki etik (Bir durum çalışması). *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 1(1), 65-94.
- Köklü, M. (1996). Etkili denetim. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 2(2), 259-268.
- Köroğlu, H., & Oğuz, E. (2011). Eğitim müfettişlerinin rehberlik rollerine yönelik öğretmen, yönetici ve eğitim müfettişi görüşleri. *Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 1(2), 9-25.
- Pınardağ, M. (2006) *Milli Eğitim Teftiş Sisteminin Yapısal Sorunları ve Yeniden Yapılandırma*, TEM-SEN Eğitim ve Denetim Yıl: 4, Sayı: 12
- Sağlam, E. (1975). *Eğitimde teftiş ve teknikleri*. Ankara: Milli Eğitim Basımevi
- Şahin, S., Çek, F., Müdürlüğü-izmir, M. E., & Zeytin, N. (2011). Eğitim müfettişlerinin mesleki memnuniyet ve memnuniyetsizlikleri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 2(2), 221-246.
- Taymaz, H. (1984). Ders denetimi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 17(1), 10-19.
- Taymaz, H. (2005). *Eğitim sisteminde teftiş kavramlar, ilkeler, yöntemler*. Ankara: Pegem Yayınları
- Gökçe, A. T. (2009). Bilimsel yönetim anlayışında denetim. *Mehmet Akif Ersoy University Journal of Education Faculty*, (18), 74-89.

Ünal, S., & Sığırcı, M. (2000). Öğretmenlerin denetmenleri değerlendirmesi ve onlardan beklentileri. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 12(12), 281-294.

Extended Abstract

The most important element of being a developed and healthy society is based on quality education. Education is the most important criterion that enables modernization and development of societies (Köroğlu). Systematic inspection is required in order for education to achieve its goals. Many researchers have defined inspection in various ways. In the most general definition, inspection is defined as "determining the success rate of the education-teaching process in an impartial manner (Kaya, 1993). In the present time, inspection consists of rendering program, education and learning effective, putting effort into development and raising, guidance and evaluation Aydın, 1993). The inspection process is crucial in terms of improving productivity and improving employees (Akcan, Polat, 2015). Education inspectors carry out the inspection process (Akcan, Polat, 2015). It is very important for inspectors to help teachers to improve their qualifications and to provide a better quality education service (Ünal, Sığırcı, 2000). Course inspection consists of the observation of education and teaching activities of teachers (Taymaz, 1997: 24). The purpose of course inspection is to evaluate the teachers' success in development and giving lessons. This type of inspection consists of the evaluation of teachers not only during teaching but also outside the classroom (Taymaz, 2005). The purposes of course inspection are to determine the level of purpose achievement of school and education and to improve it, to evaluate the appropriateness of the physical condition of school and help to improve, to determine the educational purposes and to realize them, to evaluate the appropriateness of the lessons and topics to the developmental level of students, to analyse the methods and techniques used in the lesson, to evaluate and improve the assessment and evaluation tools, to assess the adequacy, skills, effort and success levels of teachers, to investigate the developments, scientific studies in the field of education and their reflection to the educational activities, to determine the contributions of educational activities to the environment, to identify the problems related to education and to create solutions and to contribute to the development of inspection (Gökçe, 1994). The only duty of inspectors is not to reveal the faults, deficiencies and mistakes of teachers but also to improve teachers' feelings and motivation by providing them with guidance (Akcan, Polat, 2015). The tasks of the education inspectors are divided into four as guidance and on-the-job training, inspection and evaluation, investigation and questioning (Sahin Semiha, Fatma Çek and Nalan Zeytin, 2011). Principles, which are tools of implementing educational objectives, contribute to the efficiency and effectiveness of education (Gökçe, 1994). The principles of educational inspection are also gradually changing and developing in every field. The principles of educational inspection are purposefulness, planning, continuity, objectivity, integrity, conditionality, openness and democracy (Kayıkçı, 2012). It is the responsibility of the inspectors to guide the staff, administrators, teachers and other employees in all educational institutions, train them on the job, carry out inspection and evaluation and investigative services, and work to improve the productivity in education (Toker Gökçe, 2009). Inspectors play an important role in helping teachers in overcoming the problems of education (Toker Gökçe, 2009). Inspectors are expected to work as researchers, to address the difficulties faced by municipalities and teachers, to transfer the positive results obtained during practice to other practical activities and to continue working as a successful communicator and influencer (Toker Gökçe, 2009). The inspection is carried out in accordance with the planning in order to realize these. The "Course Inspection Observation Form" is filled in in order to assess class and course inspection. This form reveals how effective and competent teachers are in different subjects (Taymaz, 1984). Information about the teacher to be inspected is obtained before the course inspection. An interview is held with the teacher to be inspected before the lesson. Inspector seats in the classroom where he or she can see the whole class and avoids movements that distract the teacher and students during the inspection process. Course inspector enters the class with teacher and leaves the class together. The inspector must inspect the classroom and subject teachers during internal teaching hours and the other teachers' minimum two teaching hours. The positive and negative aspects of the school environment are taken

into account during inspection, evaluations made after the inspection are finalized and meetings are held with the teachers. There are problems encountered in course inspection. These are the lack of awareness of the criteria of the course inspection, the lack of clarity, the lack of effectiveness of the inspections on the teachers, the failure of the achievement to be inspected neutrally, the inadequacy of the time spent on the inspection, the inability to complete the guidance and motivation, the dissatisfaction of teachers regarding the inspectors, the fact that the inspectors are affected by the school principals, the inspectors are focused on reporting the lack of persistence (Taymaz, 1984). The research is a qualitative study examining the approaches of the education inspectors carrying out inspection towards teachers according to the opinions of the geography teachers working in secondary education. Convenience sampling method as a purposeful sampling method was used along with the case sampling method in determining the schools in which the research was conducted. The universe of the research consists of the secondary education teachers in schools in Morpohu in the autumn semester of the 2015-2016 academic year. The sample group of the research consisted of teachers in the schools. One teacher from each school was involved in the research. The teachers participating in the research were determined by random sampling method. The questions, which could determine the approaches of education inspectors towards teachers, were prepared according to the opinions of the geography teachers in the research. Standardized open-ended interview method was used as data collection tool. The questions were set according to a systematic order. However, while following the order, there was flexibility to be able to ask additional questions in order to make the opinion more efficient. The interviews were conducted for approximately 20 minutes. Three geography teachers accepted to participate in the research.

3 open-ended questions were asked in the interview form.

- 1- Have you been inspected by any inspector before?
- 2- What type of process have you experienced in case of an inspection during your lesson?
- 3- What do you think about the contents of an inspection in geography lesson?

The participants of the research consist of 3 teachers who work in 2 high schools and 1 secondary school in Morpohu. The schools included in the study were named as school 1, school 2 and school three and teachers from the research schools were named as teacher 1, teacher 2 and teacher 3. Having analysed the results of the research in general, it has been observed that the teachers do not come across with inspectors who provide recommendations against any deficiency, who guide appropriately or help to find solutions. The findings demonstrate that the inspectors need to be positive, encouraging and guiding, the inspection period lasts too short, and the guiding aspect of inspectors and inspection system are neglected. Teachers and administrators complain that the guidance activities are inadequate and that the inspectors are short of time and they only focus on the mistakes and they lack constructive behaviour during the inspection (Aslanargun, Tarku, 2014). According to the complaints made by teachers, inspections took place only during one class hour and this kind of inspection did not render a healthy inspection possible, the inspectors only considered the lesson schedules and teachers' preparations for the class in general and they were inspected by the inspectors from different fields. Inspectors should not only be the people who define the deficiencies during inspection and make report on it but also the people who provide support to teachers. The efficiency, efficacy and success level of education improve this way. Inspectors with leading spirit, who collaborate with teachers and who can produce ideas in solving problems, can conduct the inspection in the most effective way and achieve the desired goal in education. For this reason, it is recommended to implement the inspection processes as individuals who can make constructive criticisms about education inspectors, defend professional rights of teachers, and support teachers in all matters.